

Finans Norges innspill til ny stortingsmelding for flom og skred

Finans Norge mener det er positivt og viktig at regjeringen har lagt frem en solid stortingsmelding for flom og skred. Vi har lenge etterlyst en helhetlig nasjonal plan med konkrete målsettinger, virkemidler og tiltak, og håper at stortingsmeldingen vil føre til en styrket og mer samordnet satsing på forebygging og klimatilpasning.

Finans Norge har følgende innspill til behandling av stortingsmeldingen for flom og skred:

- Bevilgningene til NVEs flom- og skredsikringsarbeid må økes.
- Kompetanse og kapasitet i kommunene må økes, slik at kommunene kan ivareta sitt sikringsansvar.
- Det må forebygges der det lønner seg mest, basert på samfunnsøkonomiske analyser.
- Regjeringen må sørge for en plan for samhandling på tvers av departementer, etater, kommuner og stat.
- Kunnskapsbanken må prioriteres.

Forebygging må styrkes

Finans Norges årlige klimarapport viser at forsikringsselskapene de siste 10 årene har utbetalt en samlet erstatning på rundt 35 milliarder kroner for skader på bygning og innbo, som følge av naturhendelser eller vær. Året 2023 var et ekstremår med styrtregn, flom og skred. Vær- og naturskadene var rekordhøye, med en kostnad på 7,4 milliarder kroner for skader på bygning og innbo.

Klimaendringene blir stadig tydeligere, med mer og kraftigere regn. Flom-, skred- og overvannsskader er forventet å øke i omfang som følge av dette. Vann som trenger inn i bygninger etter kraftige regnbyger, særlig i byer og tettbebygde områder, står i dag for rundt halvparten av alle vær- og naturskader. De siste fem årene har slike skader økt med over 30 prosent, sammenlignet med forrige femårsperiode.

Det koster samfunnet mer å reparere enn å forebygge. Finans Norge har lenge etterlyst gode samfunnsøkonomiske analyser for å prioritere de forebyggingstiltakene som lønner seg mest. Lønnsomme klimatilpasningstiltak er kjennetegnet ved at samfunnets samlede nytte for å redusere klimarisikoen overstiger kostnadene av å gjennomføre det forebyggende tiltaket. Det er positivt at stortingsmeldingen påpeker at forebygging skal styrkes og at det skal utføres i henhold til samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Finans Norge oppfordrer til at det også gjennomføres analyser av de forebyggingstiltakene som allerede er gjennomført for å se på hvilke tiltak som har hatt god effekt.

Behov for økt finansiering til forebygging

En rapport utarbeidet av Menon Economics og NGI fra 2024, estimerer at dagens forventede samfunnsøkonomiske kostnad av vær- og naturfarerelaterte hendelser i Norge er på 5,5 milliarder kroner per år. Den forventede kostnaden er anslått å øke til 19 milliarder kroner per år i 2100, med dagens forebyggingsnivå. Kostnaden ved å ikke tilpasse oss et klima i endring vil bli svært stor.

Redusering av kommuneandelen er positivt for kommunene, samtidig som det vil medføre mindre inntekter til NVE. Dette bør kompenseres for, slik at NVE kan ivareta sine viktige sikringstiltak.

Det store etterslepet som NVE selv har påpekt, viser at det bevilges for lite til forebygging. NVE påpeker også at det er vanskelig å få tak i riktig kompetanse. Dagens bevilgninger til forebygging er allerede for lave, og dette nivået videreføres i det foreslåtte statsbudsjett for 2025, til tross for at skadeomfanget kommer til å øke.

Kommuner må settes i stand til å forebygge

Finans Norge har tidligere påpekt at en forutsetning for å sikre trygge lokalsamfunn, er klarhet i roller og ansvar. Slik stortingsmeldingen påpeker, har kommunene et grunnleggende ansvar for trygghet for sine innbyggere og ansvar for beredskap og krisehåndtering tilknyttet naturfarer.

Det er positivt at regjeringen har startet arbeidet med å gjennomgå kravene til trygghet mot naturfarer i byggeteknisk forskrift, og at regjeringen ser behovet for å tydeliggjøre og styrke de eksisterende planverktøyene. Kommunenes arealplanlegging er viktig for å hindre at det bygges i fareutsatte områder.

Manglende kompetanse og kapasitet i arealforvaltningen er en stor utfordring for mange kommuner, derfor er det behov for at nasjonale myndigheter har en plan for å styrke tilgangen på kapasitet og kompetanse. Det må videre tilrettelegges for samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner, for å realisere ambisjonene som ligger i de statlige planretningslinjene. Det er en forutsetning at kommunene settes i økonomisk stand, både til å styrke sin kompetanse og ivareta deres samfunnsansvar for forebygging.

Overvann er et nasjonalt ansvar

Det er positivt at regjeringen ønsker å øke kunnskapsgrunnlaget for avrenning fra overvann i urbane strøk. Vi støtter regjeringens mål og ambisjoner om å ta i bruk mer naturbaserte løsninger. Dette tilsier at kommunen i all hovedsak må ta ansvaret for overvannsanlegg og naturbaserte løsninger.

Overvannskader øker jevnt for hvert år, mens flomskadene varierer fra år til år. Overvann representerer et stort og økende problem som påfører samfunnet og enkeltpersoner unødvendige belastninger. Kommunene har i dag ansvaret for overvannshåndtering, og et slikt ansvar har også en økonomisk side. Etterslepet på vedlikehold må ses på som et nasjonalt ansvar. Finans Norge er positiv til at det vurderes å åpne for overvannsgebyr i kommunene, da det kan være en mulig finansieringskilde til å håndtere og forebygge fremtidige overvannsskader. Det er videre viktig å påpeke at overvannsgebyr ikke løser det store etterslepet i kostnader for vedlikehold av vann og avløpssystemer.

Finans Norge mener at forebygging av overvann må behandles likt som flom, skred og andre naturfarer. Det er positivt at regjeringen skal se på et nasjonalt farekart for overvannshåndtering, det er viktig at man også utvikler flomsonekart. Et slikt farekart vil gi kommunene hjelp i deres arealplanlegging og håndtering av overvann og flom. Det er videre viktig at et slikt farekart holdes oppdatert, slik også DSB har pekt på i deres evalueringsrapport etter «Hans».

Samhandling mellom stat, kommune og etater

Politisk eierskap og bedre samhandling på tvers av etater, kommuner og stat er avgjørende for å få til et helhetlig arbeid. Det er positivt at regjeringen ser behovet for en samhandlet forvaltning. Finans Norge savner en konkret plan for å styrke dette samarbeidet.

Oversikt over totale kostnader for klimarelaterte skader

Analyse av risiko og sårbarhet er viktig ved kartlegging, arealtilpasning og utbygging, for å avdekke hvor forebygging og tilpasningstiltak er nødvendig og den samfunnsøkonomiske nytten er størst. Det er positivt at regjeringen nå vil utrede et system for rapportering av skadekostnader og andre konsekvenser av flom og skred.

Finans Norge har tidligere påpekt at det er behov for en totaloversikt over de samfunnsøkonomiske kostnadene knyttet til direkte og indirekte klimarelaterte skader. Det er positivt at regjeringen har satt ned et ekspertutvalg som skal fremskaffe mer kunnskap om samfunnsøkonomiske konsekvenser av klimaendringene.

Kunnskapsbanken under DSB

Forsikringsselskapene sitter på bedre statistikk og fakta om værrelaterte skader enn noen andre i Norge. Kunnskapsbanken er et datasystem utviklet av DSB i samarbeid med Finans Norge m. fl. for å gjøre informasjon om risiko og sårbarhet lettere tilgjengelig.

Kunnskapsbanken utgjør et viktig verktøy for nasjonale og lokale myndigheter for å identifisere hvor det er størst risiko og hvilke verdier som er mest sårbare, og dermed bidra til et bedre beslutningsgrunnlag i planprosesser og tilpasningsarbeid. Det er positivt at stortingsmeldingen sier at Justis- og beredskapsdepartementet skal se på løsninger for å sette Kunnskapsbanken i drift igjen. Likevel har Finans Norge fått signaler om at dette arbeidet ikke er prioritert i budsjettet til DSB. Vi håper at regjeringen i lys av de store og økende utfordringene knyttet til flom og skred, og det pågående arbeidet med en klimatilpasningsstrategi, vil følge opp dette.

Stortingsmeldingen for flom og skred gir en god oversikt over kompleksiteten og utfordringene rundt forebygging. Finans Norge håper at stortingsmeldingen vil føre til en nasjonal handlingsplan med konkrete målsettinger, virkemidler og tiltak som vil resultere i et reelt taktskifte i klimatilpasningsarbeidet. Behovet for å forebygge mot overvann, flom og skred er svært godt dokumentert, og er en av de mest lønnsomme investeringene vi kan gjøre.

Med vennlig hilsen

Finans Norge
Forsikring og pensjon

Stefi Kierulf Prytz
Direktør

Line Hansen
Fagsjef forsikring